

РОЗРОБКА АНКЕТИ

АНКЕТА - СТРУКТУРОВАНА ФОРМА ЗБИРАННЯ ДАНИХ, ЩО СКЛАДАЄТЬСЯ ІЗ СЕРІЇ ЗАПИТАНЬ, ПИСЬМОВИХ АБО УСНИХ, НА ЯКІ НЕОБХІДНО ВІДПОВІСТИ РЕСПОНДЕНТУ

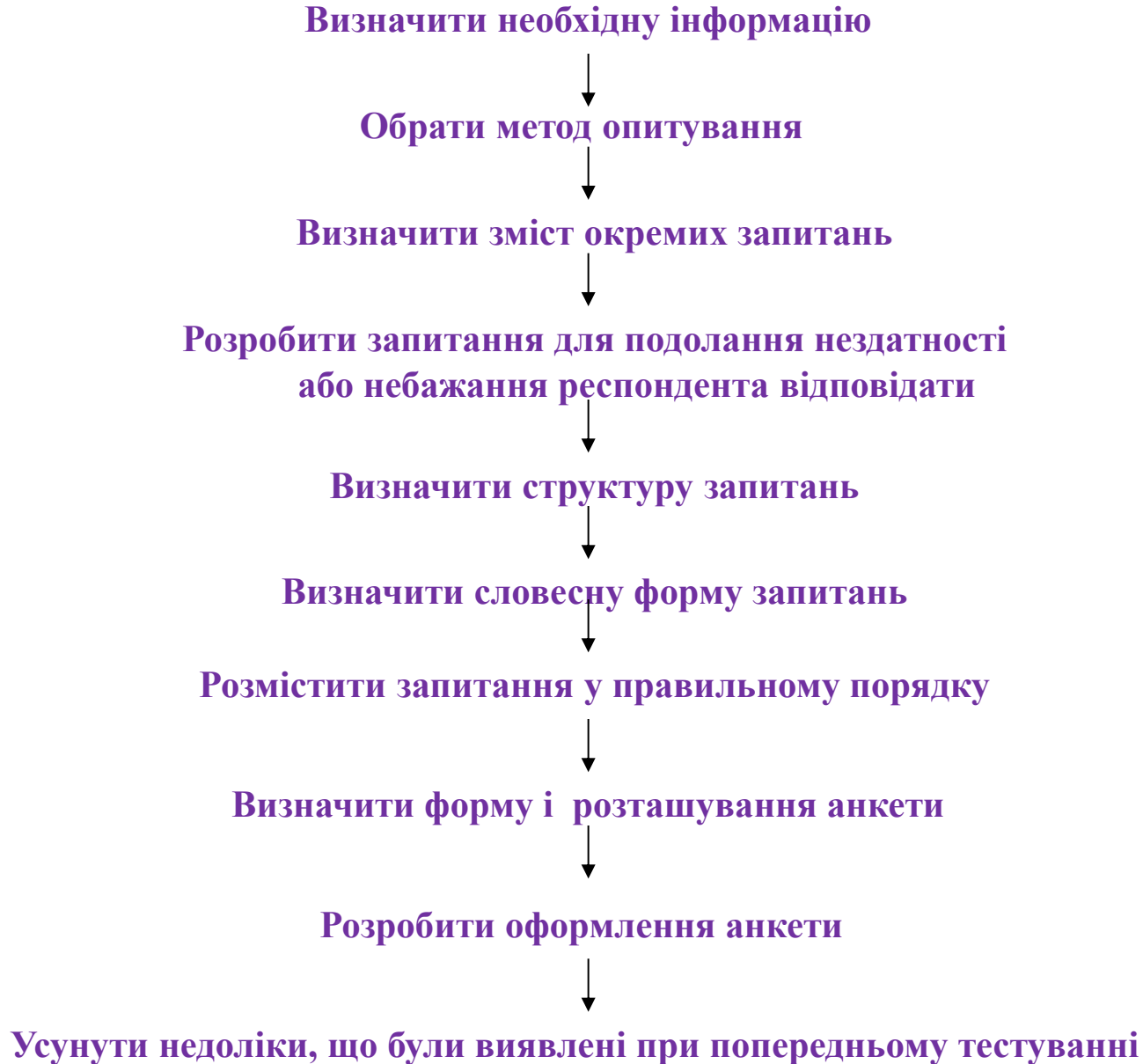
ТРИ ЦІЛІ ВИКОРИСТАННЯ АНКЕТИ

Трансформувати питання, що цікавлять маркетолога, в конкретні запитання анкети - складання таких запитань, на які захотіли б і змогли б відповісти респонденти

Створювати настрій, мотивувати і заохочувати респондента до участі в опитуваннях, стимулювати прагнення до співробітництва і завершення процесу заповнення анкети - незавершені анкети, у кращому випадку, дають обмежені дані

Мінімізувати похибки

ПРОЦЕС РОЗРОБКИ АНКЕТИ

ЗМІСТ ЗАПИТАНЬ АНКЕТИ

ЧИ НЕОБХІДНЕ ЗАПИТАННЯ? - якщо відповідь на запитання не дає важливої інформації, то таке запитання виключають із анкети

В деяких ситуаціях, особливо якщо тема дослідження може викликати сильну емоційну реакцію, на початку анкети корисно розташовувати нейтральні запитання, що безпосередньо не пов'язані з темою опитування.

ЧИ НЕОБХІДНО ВКЛЮЧАТИ КІЛЬКА ЗАПИТАНЬ ЗАМІСТЬ ОДНОГО?

ПОДВІЙНЕ ЗАПИТАННЯ - це запитання, що може збити респондента з пантелику і викликати появу неоднозначної відповіді.

ПОДОЛАННЯ УСКДЛАДНЕНЬ З ВІДПОВІДЯМИ

ЧИ ІНФОРМОВАНИЙ РЕСПОНДЕНТ? - респондентам часто задають запитання, відносно яких вони непоінформовані

ФІЛЬТРУЮЧІ ЗАПИТАННЯ - ПОЧАТКОВІ ЗАПИТАННЯ АНКЕТИ, ЯКІ ДАЮТЬ ЗМОГУ ПЕРЕКОНАТИСЯ, ЩО РЕСПОНДЕНТ ВІДПОВІДАЄ ВИМОГАМ, ЯКІ ПРЕД'ЯВЛЯЮТЬСЯ ДО ВИБІРКИ

ЧИ МОЖЕ РЕСПОНДЕНТ ВСЕ ПАМ'ЯТАТИ? - значну кількість, здавалось, відомої інформації більшість респондентів не пам'ятає!

СКОРОЧЕННЯ ЧАСУ - ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН, ЩО МАЄ МІСЦЕ, КОЛИ ОСОБА СКРОЧУЄ АБО ЗМЕНШУЄ ЧАС, ВВАЖАЮЧИ, ЩО ПОДІЯ ТРАПИЛАСЯ БЛИЖЧЕ ДО ТЕПЕРІШНЬОГО МОМЕНТУ ЧАСУ, НІЖ ЦЕ БУЛО НАСПРАВДІ.

ЗАПАМ'ЯТОВУВАННЯ ПОДІЇ зумовлене:

- власне подією;
- часом, коли подія трапилась;
- часом, що пройшов;
- наявністю або відсутністю інших подій.

ЧИ МОЖЕ РЕСПОНДЕНТ ЧІТКО СФОРМУЛЮВАТИ ВІДПОВІДЬ? - здатність відповісти саме на те, про що запитують

ПОДОЛАННЯ НЕБАЖАННЯ ВІДПОВІДАТИ

ЗУСИЛЛЯ, ЩО НЕОБХІДНІ ВІД РЕСПОНДЕНТА - більшість респондентів не люблять прикладати великих зусиль для відповіді на анкету

КОНТЕКСТ – не завжди запитання, що сприймається нормально в одному випадку, буде так само сприйматися і в іншому

ОЧЕВИДНІСТЬ ЗБИРАННЯ ІНФОРМАЦІЇ – цілі повинні бути зрозумілі респонденту

ІНФОРМАЦІЯ, ЩО ТОРКАЄТЬСЯ ПОЧУТТІВ РЕСПОНДЕНТА – запитання не повинно викликати у респондента незручності або сором'язливості

СТИМУЛЮВАННЯ ГОТОВНОСТІ РЕСПОНДЕНТА ВІДПОВІДАТИ

- 1. РОЗТАШОВУВАТИ ЗАПИТАННЯ, ЩО ТОРКАЮТЬСЯ ПОЧУТТІВ РЕСПОНДЕНТА НАПРИКІНЦІ АНКЕТИ - дійшовши до них, у респондента значною мірою буде подолано недовіру до інтерв'юера, будуть зрозумілі і підкріплені попередніми запитаннями цілі опитування***
- 2. РОЗПОЧИНАТИ ОПИТУВАННЯ З ТВЕРДЖЕННЯ, ЩО ПОВЕДІНКА, ЯКА РОЗГЛЯДАЄТЬСЯ Є РОЗПОВСЮДЖЕНОЮ.***
- 3. ЗАДАВАТИ ЗАПИТАННЯ ВІД ТРЕТЬОЇ ОСОБИ***
- 4. СХОВАТИ ЗАПИТАННЯ ДО ГРУПИ ЗАПИТАНЬ, НА ЯКІ РЕСПОНДЕНТ ЗГОДЕН ВІДПОВІДАТИ***
- 5. ЗАМІСТЬ ЗАПИТАННЯ ПРО КОНКРЕТНУ ЦИФРУ ПРЕДСТАВТЕ КАТЕГОРІЇ ДЛЯ ВИБОРУ***
- 6. ВИКОРИСТОВУВАТИ ЙМОВІРНІСНІ МЕТОДИКИ***

СТРУКТУРА ЗАПИТАННЯ

НЕСТРУКТУРОВАНІ ЗАПИТАННЯ - відкриті запитання, на які респондент відповідає своїми словами

Розташовують, як правило, на початку анкети. Вони корисні в пошукових дослідженнях.

НЕДОЛІКИ:

- залежність від об'єктивності і досвіду інтерв'юера;
- складність і достатньо висока вартість кодування відповідей.

СТРУКТУРОВАНІ ЗАПИТАННЯ - запитання, що наперед передбачають набір варіантів відповіді та її формат.

ТИПИ СТРУКТУРОВАНИХ ЗАПИТАНЬ : - багатоваріантні;
- альтернативні;
- засновані на шкалі.

БАГАТОВАРІАНТНІ ЗАПИТАННЯ – респонденту пропонується набір можливих відповідей і він має вибрати з них одну або кілька.

ПОХИБКА РОЗТАШУВАННЯ - тенденція респондентів до вибору відповіді через її чергу або розташування у списку.

Дуже часто респонденти відмічають першу або останню відповідь!
Тому розробляють кілька форм анкети, в яких відповіді міняють місцями.

НЕДОЛІКИ БАГАТОВАРІАНТНИХ ЗАПИТАНЬ:

- складність розробки запитань і відповідей;
- наявність похибки розташування.

АЛЬТЕРНАТИВНІ ЗАПИТАННЯ - структуровані запитання з двома варіантами відповіді (наприклад, ТАК і НІ)

СЛОВЕСНЕ ФОРМУЛЮВАННЯ ЗАПИТАННЯ

СЛОВЕСНЕ ФОРМУЛЮВАННЯ ЗАПИТАННЯ - це процес перетворення бажаного змісту і структури запитання в слова, які легко зрозуміють респонденти.

НАЙСКЛАДНІШИЙ ЕТАП В РОЗРОБЦІ АНКЕТИ!

Якщо питання погано сформульоване, респонденти можуть не відповісти на нього або відповісти невірно!

Якщо маркетолог і респондент по-різному розуміють сенс запитання – виникає **ПОХИБКА СПОСТЕРЕЖЕННЯ**

ВИЗНАЧЕННЯ ПРЕДМЕТА ЗАПИТАННЯ

Six Ws?

ХТО?

ЩО?

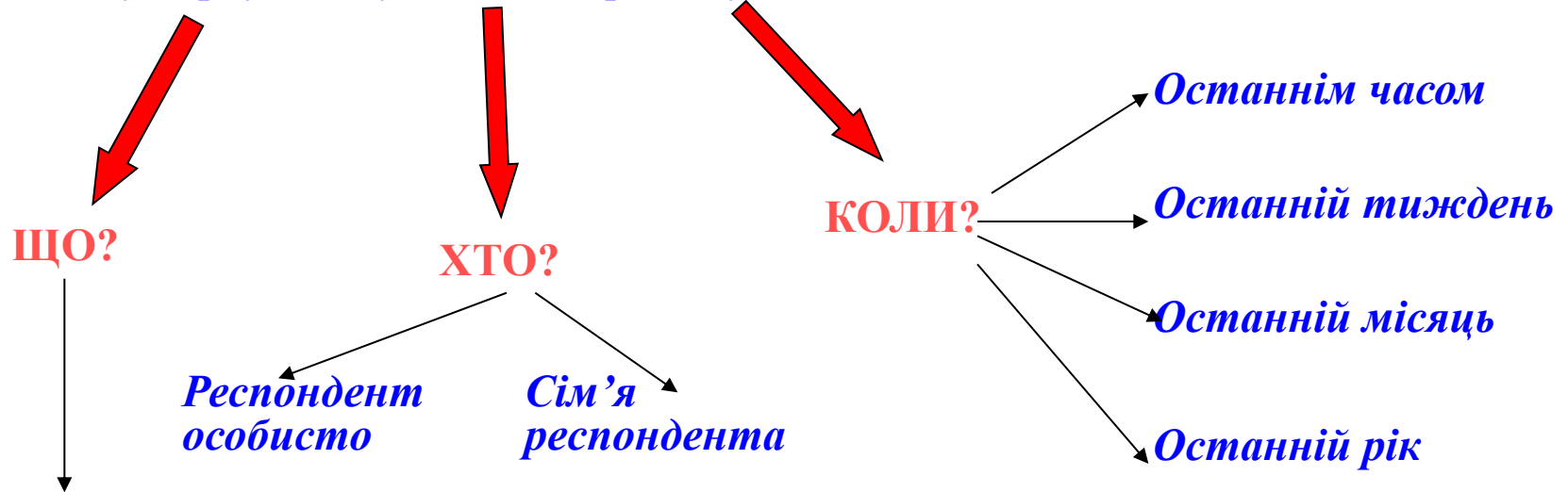
КОЛИ?

ДЕ?

ЧОМУ?

ЯКИМ ЧИНОМ?

Приклад: “Яку марку шампуню ви використовуєте?” – **НЕВІРНЕ ЗАПИТАННЯ!**

А якщо марок кілька?

“Яка марка або марки шампуню використовувалися вами особисто протягом останнього місяця? Якщо використовувалося кілька марок, назвіть, будь ласка, їх всі.”

ВІРНЕ ЗАПИТАННЯ!

СЛОВЕСНЕ ФОРМУЛЮВАННЯ ЗАПИТАННЯ

ВИКОРИСТАННЯ ПРОСТИХ СЛІВ - в анкеті слід використовувати слова, що відповідають словарному запасу респондента, його рівню освіти.

НЕ СЛІД ВИКОРИСТОВУВАТИ:

- спеціальні терміни, в т.ч. маркетингові;
- технічний жаргон.

ВИКОРИСТАННЯ ОДНОЗНАЧНИХ СЛІВ - в анкеті слід використовувати слова, що мають одне значення, відоме респондентові.

НЕ СЛІД ВИКОРИСТОВУВАТИ СЛОВА, що мають РІЗНЕ ЗНАЧЕННЯ для РІЗНИХ ЛЮДЕЙ:

- НІКОЛИ
- ВИПАДКОВО
- ІНКОЛИ
- ЧАСТО
- РЕГУЛЯРНО

СЛОВЕСНЕ ФОРМУЛЮВАННЯ ЗАПИТАННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ при розгляді кожного окремого слова анкети

- *Чи означає слово те, що насправді мається на увазі?*
- *Чи має воно яке-небудь інше значення?*
- *Якщо так, то чи зрозуміло з контексту значення, яке насправді мається на увазі?*
- *Чи має слово інші варіанти вимовляння?*
- *Чи є інші схожі за вимовлянням слова, які можна переплутати з даним словом?*
- *Чи можна підібрати більш просте слово або фразу?*

ПОРЯДОК РОЗТАШУВАННЯ ЗАПИТАНЬ

ПОЧАТКОВІ ЗАПИТАННЯ – критично важливі для завоювання довіри і підтримки респондента. Початкові запитання повинні бути: ЦІКАВИМИ, ПРОСТИМИ і НЕ ВИКЛИКАТИ ЕМОЦІЙ.

ВИДИ ІНФОРМАЦІЇ:

**ОСНОВНА
КЛАСИФІКАЦІЙНА
ІДЕНТИФІКАЦІЙНА**

ОСНОВНА ІНФОРМАЦІЯ – інформація, що безпосередньо пов'язана з темою дослідження.

КЛАСИФІКАЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ – соціально-економічні і демографічні характеристики, що використовуються для класифікації респондентів та інтерпретації результатів.

ІДЕНТИФІКАЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ – ім'я, адреса, номер телефону.

СКЛАДНІ ЗАПИТАННЯ – нудні, сором'язливі запитання, а також запитання, що торкаються почуттів респондента.

ВПЛИВ НА НАСТУПНІ ЗАПИТАННЯ – спочатку повинні задаватися запитання більш загального характеру, а потім – конкретні запитання.

Такий метод називається **МЕТОДОМ “ЛІЙКИ”**.

Це запобігає викривленню відповідей на загальні запитання відповідями на конкретні запитання

ФОРМА АНКЕТИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо форми анкети

- *першим запитанням завжди приділяється більша увага, ніж останнім;*
- *виділення кольором (наприклад, червоним) певних запитань практично не дає ефекту, а тільки ускладнює роботу респондента;*
- *рекомендується розділяти анкету на частини;*
- *запитання повинні бути пронумеровані (наскрізна нумерація або нумерація в кожній частині);*
- *відповіді повинні бути закодовані;*
- *анкети слід послідовно пронумерувати (до анкетування – якщо анкету заповнює інтерв'юер або після анкетування, якщо її заповнює сам респондент).*

ПОПЕРЕДНЄ КОДУВАННЯ – присвоєння на етапі розробки анкети коду кожній з відповідей

ДРУК АНКЕТИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо друку анкети

- *анкета має бути надрукована на якісному папері і мати професійний зовнішній вигляд;*
- *якщо анкета надрукована на кількох аркушах, то краще оформити її у вигляді буклету, а не скріплювати скріпками або степлером;*
- *запитання і варіанти відповідей до нього повинні розташовуватись на одній сторінці;*
- *відповіді краще розташовувати в одну колонку (тільки відповіді ТАК і НІ допускається розташовувати в одній строчці з інтервалом);*
- *при використанні кількох запитань, що мають однакові категорії відповіді, краще представляти їх у табличній формі;*
- *не слід надто зменшувати інтервали між запитаннями для економії місця, а тим більше відводити мало місця для відповіді респонденту у випадку відкритих запитань;*
- *короткі анкети мають переваги над довгими (але не за рахунок втрати інформації);*
- *інструкції щодо заповнення анкети в цілому або відповіді на конкретне запитання слід розміщувати на початку анкети або перед конкретним запитанням*
- *інструкції від запитань анкети відокремлюють особливим шрифтом*
- *анкети, що орієнтовані на опитування різних груп респондентів, краще друкувати на папері різних кольорів*

АНКЕТА МАЄ БУТИ НАДРУКОВАНА ТАК, ЩОБ ЇЇ БУЛО ЛЕГКО ЧИТАТИ І СПРИЙМАТИ.

БУКВИ ПОВИННІ БУТИ ВЕЛИКИМИ І ЧІТКИМИ.

ЧИТАННЯ АНКЕТИ НЕ ПОВИННО ВИКЛИКАТИ НАПРУЖЕННЯ!

ПОПЕРЕДНЄ ТЕСТУВАННЯ

**ПОПЕРЕДНЄ ТЕСТУВАННЯ – ПЕРЕВІРКА АНКЕТИ НА НЕВЕЛИКІЙ ВИБІРЦІ
РЕСПОНДЕНТІВ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ Й УСУНЕННЯ ПОТЕНЦІЙНИХ ПРОБЛЕМ.**

РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо попереднього тестування

- *респондентів для тестування анкети слід брати з генеральної сукупності – вони повинні бути схожі на тих, яких будуть опитувати в фактичному дослідженні*
- *попереднє тестування найбільш ефективно при особистому опитуванні, оскільки інтерв'юери можуть відслідковувати реакцію респондента на запитання;*
- *слід задіяти максимально можливу кількість інтерв'юерів – їх досвід допоможе швидше виявити проблеми анкети;*
- ***ДЛЯ ПОПЕРЕДНЬОГО ТЕСТУВАННЯ АНКЕТИ ВИБИРАЮТЬ 15 – 30 РЕСПОНДЕНТІВ***